

Vendégünk volt Dr. Dupka György

Dr. Dupka György előadása

Aki ukrajnai és kárpátaljai magyar író, újságíró, szerkesztő, kisebbségi és kultúrpolitikus, civilszervezeti vezető, történész és lágerekutató. A Magyar Értelmiségek Kárpátaljai Közösségének (MÉKK) elnöke, a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet egyik alapítója és jelenlegi igazgatója, a Szolovjai Emlékpark Bizottság titkára.

2023. január 26. 16.30 Don Bosco Pestszentlőrinc

A Kárpátaljai magyarok a háború anyekában a túlélésért küzdenek

2013. márc.3-i előadása – ami az új református templomban hangzott el „Málenkij rajot, a sztálini lágerekben elhurcoltak nyomában Szolyvától az Urals” - sokaknak emlékezetes.

2023. január 26.

Dr. Dupka György ukrajnai és kárpátaljai magyar író, újságíró, szerkesztő, kisebbségi és kultúrpolitikus, civilszervezeti vezető, történész és lágerkutató. A Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közösségének (MÉKK) elnöke, a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet egyik alapítója és jelenlegi igazgatója, a Szolyvai Emlékpark Bizottság titkára.

A Kárpátaljai magyarok a háború árnyékában a túlélésért küzdenek címmel tartott előadást, vagyis inkább tájékoztatót.

„Háború van! Mindenki gondolja meg, hogy mit mond, mit nyilatkozik és mit oszt meg, mert egy rossz mondat több kárt okozhat, mint a fegyverek.”

Részlet a Kárpátalja.ma hírportál fejlécéről

A rendezvény jelentős számú hallgatóságot vonzott. Közösségünk tagjain kívül több külsős érdeklődő is megjelent.

Vendégünk volt Somody László önkormányzatunk alpolgármestere és Nagy Balázs, mindketten Szemeretelep önkormányzati képviselői.

Dr. Dupka György régi barátunk. Vendéglátónk volt, amikor közösségünk tagjai kiutaztak Kárpátaljára. A szemeretelepi református templomban mutatta be a „Málenkij robot” áldozatinak felkutatásával kapcsolatos munkája eredményeit 10 évvel ez előtt. Azóta is kapcsolatban vagyunk vele, és más kárpátaljai közéleti szereplőkkel.

Mint az események aktív részese, esetenként alakítója, mint korábbi választott képviselő, mutatta be a kárpátaljai magyarság, és amint fontosnak tartotta megjegyezni a többi ottani kisebbség hányatott sorsát az elmúlt évszázad alatt. Az állandó küzdelmet nyelvük, kultúrájuk, magyarságuk megőrzéséért.

2014-ben egy olyan folyamat indult el Ukrajnában, ami asszimilációra akarja kényszeríteni a kisebbségeket. Az ukránok szerint a magyarok nem őslakosok Kárpátalján, hiába, hogy több mint 1000 éve itt élnek.

Tiltakozásuk ellenére a helyi magyarságot is úgynevezett „harmadik kategóriás” polgárként bélyegezték meg. Lényege, hogy a közéletben használt magyar nyelvet a családi és egyházi közegbe kívánják száműzni. Többek között ezt írja elő a kárpátaljai magyar kisebbségnek az oktatásról szóló 2017. évi törvény 7. cikkelye. A törvény elvi újítása, hogy nyelvi hovatartozástól függően négy csoportba sorolta Ukrajna polgárait:

1 - ukrán nyelvűek, kiknek nyelvén az oktatás bármilyen szintje és formája elérhető;

2 - őshonos népek nyelvei (a jogalkotó csak a krími tatárokat, a karamimokat és a krimcsakokat sorolta ebbe a kategóriába), kiknek nyelvén biztosított az általános és középszintű oktatás;

3 - azon nemzeti kisebbségek, melyeknek anyanyelve egyben hivatalos nyelve valamelyik EU-tagországnak (számukra megengedett az anyanyelvi oktatás az óvoda és az elemi iskola (1-4 osztály) szintjein, a továbbiakban az államnyelvre való fokozatos áttéréssel);

4 - az egyéb nyelveket beszélő kisebbségek (oroszok, fehéroroszok, ruszinok stb.), melyek nyelvein nem folyhat oktatás állami és önkormányzati fenntartású intézményekben.

Az előadó reméli, hogy az Európai Unióhoz való csatlakozás során ezen változtatnak. Ennek érdekében tárgyalnak az illetékesekkel.

Más vonatkozásban is az EU tagságot tartja az egyetlen valódi megoldásnak. Milyen jó lenne, ha az ukrán – magyar határ is csak jelképes lenne, mint a szlovák, horvát.

Most a háború még nehezebbé tette életüket. Sújtja őket a pusztítás következtében fellépett villamosenergia korlátozás, de mint ukrán állampolgárokra rájuk is vonatkozik a hadkötelezettség is. Tovább rontja helyzetüket a megélénkült ukrán nacionalizmus, aminek elsődleges ellensége az oroszok, de az ellenük hozott intézkedések a magyarokra, de a többi kisebbségre is terhet rónak.

Hálával szólt az anyaországból érkező segítségről, mely fontos a mindennapi élet nehézségeinek leküzdésében. Ugyan akkor arról is beszélt, hogy az itteni sajtó gyakran szenzációhajhász, túlzó, légbőlkapott írásai, hírei, valamint az ukránjára sértő nyilatkozatok otthon azzal a következményekkel járnak, hogy a nacionalisták ürügyként használják azokat az ellenük való fellépésre.

Elmondása szerint eddigi mintegy 150-200 fő kárpátaljai háborús halott közül 20 körül van a magyar nemzetiségiek száma.

A magyar kormány az elesettek családjainak támogatást ad.

A hadkötelesek közül többen elmenekültek az országból, vagy bujkálnak a hatóságok elől, vagy pénzért vásároltak maguknak mentességet, de sokan eleget

tesznek állampolgári kötelességüknek, sőt van, aki az oroszok elleni zsigeri gyűlölet okán önként jelentkezett katonának.

A helyi tapasztalatok, a hagyományos népemlékezet és a történelmi egyházak egybehangzó véleménye szerint a - függetlenedés után is – a 12 753

négyszázötvenkilométeren elterülő Kárpátalja 1 254 000 lakosából minden negyedik-ötödik ember magyarul is beszél.

A kárpátaljai Ung-, Bereg és Ugocsa vidék mostani nyelvhatárán belül és a nyelvszigeteken, több mint 130 községben és városban élnek magyarok. 107-re tehető azon települések száma, ahol a létszámuk eléri a 10%-ot. Még közel 80 településen többségben vannak. Azonban a háború miatt megállíthatatlanul csökkenhet a magyartöbbségű helységek száma.

A rendszerváltozás után, Ukrajna függetlenné válása óta fogy a magyar nemzetiség lélekszáma.

2001-ig közel 5 ezer kárpátaljai magyar települt át végleg az anyaországba. Különösen 2014-től - az utóbbi 8 évben - az áttelepültek számát 25-30 ezerre becsülik.

A kárpátaljai magyarok közel fele már a háború előtt áttelepedett Magyarországra, ahonnan többségük tovább ment nyugatra. Ha elhúzódik a háború, féltő, hogy a további kivándorlás miatt, százezer alá csökkenhet a kárpátaljai magyarok száma. Sokak számára a szülőföld feladását elősegíti a nyelv- és oktatási törvény, valamint a nemrég elfogadott kisebbségi törvény, mind a három szembe megy az alkotmánnyal, jogszűkítő, melyek a kisebbségek „önasszimilációját” is szorgalmazzák. Például Kárpátalján ez évtől megszüntették a magyar tannyelvű iskolákat, ezentúl ukrán iskola (gimnázium, líceum) működhet, ahol magyar csoportok alakulhatnak az ukrán csoportok mellett.

Mindennek tetejében Kárpátalján a magyargyűlölő munkácsi Baloga-klán az általuk irányított kistérségben a magyarok jogait csorbító döntések sokaságát hozták (munkácsi Turul szobor, a magyar zászlók, kényelvű feliratok, egyes intézményvezetők önkényes és jogtalan eltávolítása). A kivándorlás egyik gerjesztője többek között a külföldi sajtóban generált rémhírek sokasága is, melyeknek negatív lecsapódása van Ukrajnában és a helyi magyarok körében is.

Üdvözlendő, egyben elszánt, bátor kiállás értünk, kárpátaljai magyarokért, hogy a kárpátaljai magyar közösség mérvadó képviselői

2023.01.26-án a Kárpátaljai Megyei Tanács üléstermében felhívást fogalmaztak meg Volodimir Zelenszkij ukrán elnökhöz a közösségünket ért provokációk és sértések kapcsán. Ebben többek között szó esett a közelmúltban a munkácsi kistérség területén történt magyarellenes kirohanásokról, ahol a kistérség vezetőjének jogtalan utasítására magyar nemzeti szimbólumokat, magyar nyelvű feliratokat távolítottak el a zömében magyarok lakta települések intézményeiről, és több oktatási intézmény magyar nemzetiségű vezetőjét is elmozdították tisztségéből, indokolatlanul. A helyi magyarság ebben, a térség egységének fenyegetettségét látja, amit egyes politikusok figyelemfelkeltés céljából provokálnak. Az e féle cselekedetek Ukrajna nemzetközi szinten történő hitelvesztéséhez is vezethetnek – hangzott el az indítványban. Isten áldása kísérje kezdeményezésüket, jogvédő tevékenységüket.

A továbbiakban is csak az anyaország támogatására számíthatnak. Ukrajna lojális állampolgáraként sem adják fel a kisebbségi jogaikért folytatott küzdelmet.

Drukkolnak azért is, hogy újra beinduljon és eredményes legyen a magyar-ukrán kapcsolat, mely elősegítené sorsuk jobbrafordulását, hiszen Magyarország is elítélte az orosz agressziót, megszavazta Ukrajna Európai Unióba történő tagjelöltségét, illetve gyorsított felvételét, mely garantálná a magyarság helyben maradását is.

Sajnos, ki kell jelentenie, hogy átlagban számítva településenként a magyar lakosság 30 százaléka külföldre menekült. Templomaikban sokan Istenhez fohászkodnak megmaradásukért, hogy még számos éven át legyen itt valóban magyar élet, hogy utódaik hitünkben élve intézményesen használhassák anyanyelvüket.

Sajnos azt tapasztalják, hogy a közel egy év elteltével is egyre kevesebb remény látszik a fegyvernagyvásra, egyre távolibbnak tűnik a béke. A Volodimir Zelenszkij elnök vezette ukrán Nemzetbiztonsági Tanács legutóbbi közlése szerint hallani sem akarnak a béketárgyalásokról, csak akkor, ha visszafoglalják saját területeiket.

A polgárok szerint csak a Kreml és Washington egybehangzó politikai akarata és diplomáciája döntheti el, hogy mikor fejeződik be a vérontás.

„A bölcseink is arra intenek, ne veszítsük el a reményt a szülőföldünkön, sem sehol máshol. Ne legyünk borúlátók, őseink nyomán haladva, tanuljuk meg túlélés mesterségét alkalmazni. Az Isten a legrosszabból is jót tud kihozni!”

Köszönjük Dr. Dupka Györgynek, hogy eljött Közösségünkbe és megosztotta velünk gondolatait. Reméljük a háború hamarosan véget ér Ukrajna lakóinak, köztük a magyaroknak tetsző módon.

Szemeretelep 2023. január 29.

Scharek Ferenc